

SENTÈNCIA de 17 de juliol de 2003

- Prescripció extintiva: naturalesa jurídica i fonament.**
- **Interrupció de la prescripció: mitjans interruptius.**
 - **Prescripció de les accions derivades de la responsabilitat extracontractual: termini de prescripció.**
 - **Responsabilitat extracontractual: requisits.**
 - **Responsabilitat extracontractual: responsabilitat solidària dels coautors dels danys.- Responsabilitat extracontractual: determinació del nexa de causalitat.**
 - **Responsabilitat extracontractual: escau fins i tot en els supòsits de culpa levíssima.- Càrrega de la prova dels requisits que originen la responsabilitat extracontractual.- Determinació de l'import dels danys.**
 - **Prova documental**

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal de l'entitat PREVISIÓN SANITARIA NACIONAL AGRUPACIÓN MUTUAL ASEGURADORA (AMA) va interposar, en data 21-11-2001, demanda en reclamació de quantitat contra la Sra. Adelaida P.S. i les mercantils ELAND, S.A. i LOCUBSA, segons la qual sol·licitava la condemna dels defenents a l'abonament de la quantitat de 569.640.-Pts, amb més els interessos legals des de la data d'emissió de la factura i la totalitat de les despeses judicials.

La representació processal de la Sra. Adelaida P.S. va contestar a la demanda i va al·legar, en primer terme, l'excepció de prescripció i, de forma subsidiària, va sol·licitar que es desestimés la demanda i que si s'estimés només ho fos en relació als danys patits al lateral dret del vehicle.

La representació processal de ELAND, S.A. es va oposar a la demanda i va articular, en primer lloc, excepció peremptòria de manca de legitimació passiva i, de forma subsidiària, que es desestimés la demanda, amb imposició de les costes processals a la part agent.

I així mateix, la representació processal de LOCUB, S.A. va contestar la demanda i va sol·licitar la

desestimació de la demanda i la imposició a la part agent de les costes del procés.

II.- L'Honorable Batlle, constituït en Tribunal unipersonal va dictar sentència, de data 5-2-2003, en virtut de la qual va decidir: "DECIDEIX Primer.- Que ha d'estimar i estima l'excepció de manca de legitimació passiva pel que fa a la co-defenent ELAND, S.A.

Segon.- Que ha d'estimar i estima la demanda formulada per PREVISIÓN SANITARIA NACIONAL AGRUPACION MUTUAL ASEGURADORA (AMA) condemnant solidàriament a la Sra. Adelaida P.S. i a la societat mercantil LOCUB, SA al pagament de TRES MIL QUATRE- CENTS VINT-I-TRES EUROS AMB SEIXANTA CÈNTIMS (3.423'60 €), quantitat que ha d'incrementar-se amb l'interès legal a comptar de la data de contesta a la demanda, sense fer especial imposició de les costes processals generades, amb l'excepció de les que suportà ELAND, SA, les quines hauran de ser assumides per l'agent".

III.- La Sra. Adelaida P.S. va formular recurs d'apel·lació contra la sentència d'instància i, en data 13-5-2003, va presentar el seu escrit de conclusions, on demanava la revocació de la sentència dictada per l'Honorable Batlle. També la mercantil LOCUB, S.A. va recórrer en apel·lació la sentència d'instància i mitjançant el seu escrit de conclusions, de data 13-5-2003, sol·licitava la revocació de la resolució judicial d'instància.

La mercantil ELAND, S.A. i l'entitat AGRUPACIÓN MUTUAL ASEGURADORA van presentar els seus respectius escrits de contesta a les conclusions, de data 2 i 3 de juny de 2003, respectivament, amb les al·legacions i arguments que, en defensa de les seves posicions, consten continguts en els esmentats escrits.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- En consonància amb allò que determina l'article 86 de la Constitució del Principat d'Andorra, les sentències dictades pels òrgans judicials han de ser congruents i fonamentades en l'ordenament jurídic. Això suposa que en el present supòsit convé analitzar, en primer terme, aquelles motius d'apel·lació a través dels quals s'articulen excepcions peremptòries, com ho és la de prescripció, i només, si aquella es refusada, caldrà analitzar el fons de l'afer, tot distingint els diferents

recursos d'apel·lació que han interposat dos dels defenents.

En aquesta línia d'idees, s'ha d'assenyalar que en el recurs de la Sra. Adelaida P.S. s'articula l'excepció peremptòria de prescripció i, només, pel cas que sigui refusada es combat el fons de l'afer. Manifesta la part recurrent que no s'ha contestat dues cites de la doctrina; en concret, fa referència a B. I S., segons les quals s'afirmaria que el que interromp la prescripció és la presentació de la demanda i no la citació del demandat. Afegeix que la part agent podia haver contactat amb la Sra. Adelaida P.S. a través dels mitjans adequats en dret i que només va presentar la citació.

Aquest Tribunal ja ha tingut ocasió, en reiterades ocasions, de pronunciar-se sobre la prescripció. I constitueix doctrina d'aquesta Sala que el seu fonament es pot trobar en criteris subjectius (presumpció d'abandonament del dret pel seu titular) o en raons de talant objectiu (la seguretat del tràfec jurídic), però, en tot cas, ha de restar clar que la prescripció, com a institució que genera en el demandat la possibilitat de frustrar la reclamació de l'agent amb el naixement d'una excepció de caire peremptori, no rau, com ja va advertir la sentència d'aquesta Sala de 23 d'abril de 1999, en principis de justícia estricta, sinó que descansa en raons de seguretat jurídica front a la inacció del titular del dret. Per tant, cal examinar l'actuació de la part agent per determinar si per part seva es va consentir el que per la doctrina s'ha vingut anomenant, de forma gràfica, el silenci de la relació jurídica o, per el contrari, es van portar a terme actuacions tendents a l'exercici de les seves pretensions.

Des de l'òptica anterior, La confirmació de la resolució d'instància i el rebuig a acollir l'excepció de prescripció es justifica en els arguments següents. En el dret civil vigent a les Valls d'Andorra, la prescripció es pot interrompre (SSTSJA de 25-5-1994 i 10-7-1997) bé per la reclamació judicial (Codi 7,39,7,1) o bé pel reconeixement portat a terme pel deutor (Codi 7,39,7,5"), essent inidònia la reclamació extrajudicial, per la qual cosa s'ha de refusar l'argument, esgrimit per l'apel·lant, que podia haver reclamat contra la defenent a través de mecanismes com el fax, el requeriment notarial, el burofax, etc. En canvi, si s'analitzen les actuacions es pot concloure que la part va actuar en consonància a mantenir vigent la seva pretensió, com ho prova el fet que esdevingut l'accident en data 20-10-2000 i al tractar-se de l'exercici d'una acció de responsabilitat aquiliana o extracontractual, dotada, per tant, d'un termini de prescripció d'un any (cfr. la SSTSJA 29-4-1999 i 30-11-2000), abans de escolar-se el termini, va presentar escrit a la Batllia, de data 16-10-2000, on demanava que es cités als demandats per tal

d'escoltar la demanda que s'interposava en contra seva. I, des d'aquesta òptica, l'anterior acte, que s'ha d'entendre com l'exercici judicial de l'acció i, per consegüent, com un mecanisme idoni d'interrupció de la prescripció, no contradiu la doctrina que es cita de B. I S. En efecte, el que assenyala B. I S. és que de les dues fites temporals que es poden prendre en consideració per fixar el dies a quo (la interposició de la demanda o l'emplaçament del demandat arrel d'aquesta) és la primera d'elles la que actua com a mitjà interruptiu. I, d'acord amb aquestes idees, s'ha de considerar en el cas present que presentada a la Batllia, abans d'escolar-se el termini de prescripció anyal, una petició que es citi als defenents per escoltar la demanda que s'interposarà en contra seva, com a petició que s'integra en el tràmit del procediment abreuja, i que constitueix un supòsit d'exercici judicial del dret, s'ha de concloure que la prescripció fou degudament interrompuda i, per tant, l'excepció de prescripció, de nou al·legada en aquesta instància, ha de ser refusada i confirmar en aquest extrem la resolució dictada a la instància.

II.- El segon dels arguments que utilitza la direcció lletrada de la Sra. Adelaida P.S. consisteix en impugnar la sentència d'instància, atès que, al seu parer, no s'ha practicat prova que acrediti que la parcel·la es trobava en un estat de generar dany i que l'informe policial només constitueix una denúncia, a l'igual que l'informe pericial, que no ha estat ratificat, per la qual cosa no gaudeix de valor probatori i aquesta manca d'activitat probatòria ha de perjudicar a la part agent. Afegeix que el dret andorrà desconeix la responsabilitat objectiva i que la sentència no examina els requisits de la Lex Aquilia.

Correspon ara a aquesta Sala, per donar resposta adequada a aquest motiu d'apel·lació examinar la prova practicada i analitzar si, en el supòsit que ens ocupa, concorren els requisits que la Lex Aquilia exigeix per a imputar l'obligació de reparar el dany causat a la part defenent.

El triomf d'una acció de responsabilitat extracontractual o aquiliana requereix la concurrència dels pressupòsits següents. Segons la jurisprudència d'aquest Tribunal cal l'existència d'una acció o omissió, la producció d'un dany, el nexa causal entre l'acció o omissió i el dany produït i la culpa o negligència per part de qui ha ocasionat el dany (l'existència d'un fet danyós, la producció d'un dany, la culpa de l'autor del dany, la relació de causalitat entre el fet i el dany (SSTSJA 23-10-1997, 14-5-1998, 22-12-1999 i 30-11-2000). I convé advertir també que, a diferència del que succeeix en altres ordenaments jurídics, que operen amb criteris d'imputació objectius de la responsabilitat, li correspon a la part

agent l'acreditació de tots aquests extrems com a fets constitutius de la seva pretensió (cfr. STSJA 12-9-1996).

Si aquestes consideracions les transportem al supòsit a analitzar es pot concloure que la Sra. Adelaida P.S. no va adoptar les mesures necessàries i escaients per evitar que, a conseqüència de les pluges, es pogués produir una caiguda o esllavissada de les terres de la parcel·la, de la qual és propietària, i, per tant, va ometre l'actuació que un propietari diligent havia d'haver adoptat, com és la de prendre les mesures adequades per evitar que un bé del seu domini pogués causar danys a tercers. I també és clar, i resta provat a les actuacions que el dany el va patir el vehicle de la Sra. T. El que s'ha d'analitzar ara és la quantia del mateix, tota vegada que l'apel·lant combat de nou aquesta fixació del quantum per la sentència d'instància. I des d'aquesta òptica, si s'examina la documental que es troba als folis 52 a 56, i es compara el reportatge fotogràfic del vehicle per reparar (folis 58 a 69) i se'l compara amb les fotografies que va prendre el Servei de Policia es pot constatar que el vehicle si bé va patir els danys de més entitat al costat dret, del mateix també s'observa que presentava danys al capó, al sostre i al frontal, per la qual cosa convé mantenir el criteri de la jutjadora d'instància i entendre també acreditada l'existència del dany i la seva quantificació. Així, si bé apareixen a la factura de Citroën la substitució d'una motllura de la porta darrera esquerra i un anagrama del mateix costat, que importen 1.900 i 339.-Pts respectivament, es difícil entendre que la part agent s'hagi volgut enriquir amb la inclusió d'aquestes peces, a la vegada que les mateixes no solament consten com a substituïdes, sinó que també consten en l'informe pericial dels danys que va patir el vehicle i on s'aprecia la necessitat de substituir algunes peces a la part esquerra, essent valorades les mateixes, per la qual cosa s'ha de concloure que els esmentats danys, encara que de poca importància a la part esquerra, també van ser conseqüència de l'accident i s'han d'indemnitzar.

En tercer lloc, no hi ha dubte de l'existència de nexes de causalitat entre l'omissió de la part agent, consistent en no tenir mitjans de protecció o de tancament del seu terreny, el que va provocar el dany al vehicle de la Sra. T. quan arrel de la pluja es va produir l'esllavissada de les terres, i el dany, consistent en els desperfectes que es van projectar sobre el seu vehicle Citroën Xsara. I, per últim, si bé és cert que el règim de responsabilitat extracontractual a les Valls d'Andorra conté pocs supòsits de responsabilitat objectiva i que l'obligació de reparar requereix com a criteri d'imputació l'existència d'un paràmetre subjectiu, com la culpa o la negligència, s'ha de recordar que la Llei Aquilia estableix que dins de la culpa, com a absència de la diligència

deguda, en atenció a les circumstàncies concretes del supòsit, és suficient la culpa levíssima per a respondre dins de l'àmbit extracontractual: "**In lege Aquilia et levissima culpa venit**" (D 9,2,44). I si analitzem el cas concret, cal concloure que la propietària de la parcel·la no va actuar amb la diligència deguda, atès que era perfectament previsible que en un terreny amb desnivell i sense mitjans de protecció es pogués produir una caiguda de la terra sobre els vehicles o les persones que empraven el carrer situat a sota de la parcel·la i, per tant, cal confirmar la decisió del Batlle també en aquest extrem.

En definitiva, si s'analitza la prova practicada no es pot convenir amb la part apel·lant que no s'han acreditat els pressupòsits de la responsabilitat extracontractual en el supòsit objecte del present litigi i, per consegüent, s'ha de refusar el seu recurs d'apel·lació.

III.- Pel que fa a l'apel·lació de la mercantil LOCUB, S.A., el seu recurs es fonamenta en que, al seu parer, no concorren els pressupòsits de la Llei Aquilia per establir la responsabilitat de la mercantil apel·lant. Si s'examina la prova practicada es pot concloure que l'actuació de la mercantil LOCUBSA va consistir, com resulta de la prova documental i de la testifical dels Srs. B. I Z. (folis 133 i 134) en dipositar material d'obra en una parcel·la que no gaudia dels mecanismes de seguretat adients per evitar els danys que es podien produir per la caiguda de terres. I, des d'aquesta òptica l'acció de la mercantil ha de ser configurada com una acció no diligent, tota vegada que si el material d'obra es diposita en una parcel·la que no compta amb els tancaments o mecanismes adients per evitar la caiguda de les terres s'incrementa, no solament pel pes dels materials, sinó pel dany que poden causar els esmentats materials. El fet de dipositar l'esmentat material en un terreny que no gaudia de les mesures necessàries de seguretat i amb pendent va, sens dubte, contribuir a la producció del dany i va influir en la seva quantificació. I això es desprèn del reportatge fotogràfic on es pot observar com els vehicles presenten danys que no responen només a l'acció de les terres, sinó també als impactes del material de construcció, per la qual cosa no es pot acollir l'argument de la mercantil recurrent que afirma que el material es trobava al costat del terreny, tota vegada que de les fotografies s'evidencia que aquest material va originar el dany als vehicles; que els testimonis Sr. B. I Z. van declarar que el material estava a la parcel·la i que l'informe de la Policia estableix que, un cop produïda l'esllavissada, el material (foli 44) estava al costat del terreny. Aleshores s'ha d'assenyalar que l'acció de col·locar material en una parcel·la amb absència de mesures de seguretat i de forma que pogués

caure sobre els vehicles o les persones ha de ser catalogada com una acció negligent i aquesta acció s'ha de configurar com una concausa del dany produït al vehicle de l'actora, junt amb la conducta omissiva de la Sra. Adelaida P.S., existint una relació de causalitat adequada entre les conductes dels defenents i la gènesi del dany.

Essent dues les persones a les que s'ha d'imputar l'obligació de reparar el dany produït, s'ha d'entendre que, com que no es pot precisar el grau de responsabilitat de cadascuna d'elles, malgrat si resti clar que tant l'actuació d'una com la de l'altra determinaren el fet damnós, la seva responsabilitat és solidària, com es deriva del Digest 9,2,11-2 i ho ha admès la jurisprudència d'aquesta Sala (cfr. SSTSJA 18-4-1996 i 20-5-1999).

Les conclusions anteriors suposen el refús també del recurs d'apel·lació de la mercantil LOCUB, S.A. perquè s'ha de convenir amb la resolució dictada pel Batlle que concorren els requisits de la responsabilitat extracontractual i així es desprenen de l'activitat probatòria desplegada, per la qual cosa no es pot apreciar cap infracció de les regles de l'onus probandi, contingudes en el Digest 22,3,2.

IV.- La desestimació dels recursos d'apel·lació interposats contra la sentència d'instància comporten la imposició als recurrents de les costes d'aquesta segona instància, d'acord amb allò que preveu el Codi 7,51,5.

Atesa la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMEM els recursos d'apel·lació interposats per la Sra. Adelaida P.S. i la mercantil LOCUB, S.A. contra la sentència, de data 5-2-2003, dictada en el procediment abreujat núm. B- 1607-3/2000, dels qual deriva aquest Rotlle i CONFIRMEM la seva part dispositiva íntegrament. S'escau imposar les costes d'aquesta segona instància als recurrents.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-